

Hørings svar – Søknad om vannuttak fra Opoftevannet (Baring Farsund AS)

Vi viser til søknad om tillatelse til vannuttak fra Opoftevannet etter Vannressursloven § 8.

Vi, Silje Opofte og Ruben Myrseth, er hytteeiere ved Opoftevannet og ønsker med dette å uttrykke vår klare bekymring for de omsøkte tiltakene. For oss representerer dette området en viktig naturverdi, både som rekreasjonsområde og som et relativt urørt naturområde. På dette grunnlaget vil vi argumentere for at tiltaket ikke bør godkjennes.

1. Urealistisk samlet konsekvensvurdering

Det fremstår som lite sannsynlig at et tiltak av denne størrelsen, med vannuttak, regulering av vannstand, etablering av demning, pumpestasjon og en 17,5 km lang ledning, samlet sett skal ha «ubetydelig» konsekvens på tvers av samtlige fagtema.

At så godt som alle tema vurderes som «ubetydelig», gir grunn til å stille spørsmål ved vurderingenes troverdighet/objektivitet. Etter vår oppfatning kan dette tyde på at usikkerhet og samlede effekter er undervurdert, noe som også er problematisk sett i lys av kravene til kunnskapsgrunnlag i Naturmangfoldloven § 8.

2. Økosystemet må vurderes som en helhet

Konsekvensutredningen er delt opp i enkeltkategorier (akvatisk miljø, terrestrisk miljø, rødlistearter osv.), men naturen fungerer som et sammenhengende system. Endringer i vannstand og vannføring vil kunne påvirke strandsoner, gyteområder, insektliv og fugleliv (fiskeørnen blant annet), med ringvirkninger gjennom hele økosystemet.

Miljødirektoratet understreker i sine veiledere at konsekvensutredninger må ivareta økosystemenes **helhet og samspill**, ikke kun isolerte enkeltfaktorer. Slike systemiske og kumulative effekter synes i liten grad å være tilstrekkelig belyst i foreliggende utredning.

3. Regulering av vannstand er et betydelig inngrep

Det omsøkte tiltaket innebærer regulering av vannstanden med inntil 1,2 meter. Selv om dette beskrives som «innenfor naturlig variasjon», vil en menneskestyrt regulering ha en annen karakter enn naturlige svingninger.

Naturlige variasjoner er dynamiske og uforutsigbare, mens regulering innebærer kontrollert og styrt vannstand. Dette kan påvirke økologiske prosesser, særlig i strandsonen, og endre livsbetingelsene for arter som er tilpasset naturlige variasjoner.

Det er godt dokumentert innen ferskvannsekologi at endringer i vannstand og vannføring påvirker økosystemer på flere nivåer, inkludert artsfordeling, biologisk mangfold og

reproduksjon hos fisk. Særlig strandsonen er sensitiv for slike endringer, da denne sonen fungerer som et sentralt leveområde for en rekke arter. Forskning viser også at menneskeskapte endringer i mønsteret til vannstanden kan ha negative økologiske konsekvenser, spesielt når de avviker fra naturlige variasjonsmønstre.

For Opoftevannet vil dette innebære at en stabilisering av lavvannsnivå og endret reguleringsmønster kan påvirke gruntvannsområder og strandsoner som i dag er tilpasset naturlige svingninger. Dette kan få konsekvenser for blant annet gyteforhold for fisk, insektsliv og tilhørende fugleliv, selv om slike effekter i liten grad fremkommer som «betydelige» i konsekvensutredningen.

4. Førre-var-prinsippet må legges til grunn

Det er etter vår vurdering knyttet usikkerhet til flere av konsekvensene av tiltaket. I slike tilfeller skal førre-var-prinsippet, slik det er nedfelt i Naturmangfoldloven § 9, tillegges vekt.

Videre følger det av § 10 at tiltak må vurderes i lys av samlet belastning på økosystemet. Når kunnskapsgrunlaget er usikkert, og konsekvensene potensielt kan være negative og irreversible, bør det utvises tilbakeholdenhet med å tillate inngrep.

Dette er også i tråd med praksis hos Norges vassdrags- og energidirektorat, som vektlegger usikkerhet og samlede effekter ved inngrep i vassdrag.

5. Tiltaket er ikke strengt nødvendig

Det fremgår av søknaden at det opprinnelig var planlagt å dekke vannbehovet gjennom avsalting av sjøvann. Endringen begrunnes primært med hensyn til energibruk og strømpriser.

Dette tilsier at tiltaket ikke er strengt nødvendig, men et resultat av økonomiske vurderinger. Etter vår oppfatning bør naturinngrep av denne typen kun tillates når det foreligger et klart behov uten realistiske alternativer, jf. avveiningen mellom nytte og skade etter Vannressursloven.

6. Presedens og langsiktig naturforvaltning

En godkjenning av tiltaket vil kunne skape presedens for lignende inngrep i andre vann og naturområder. Dette kan bidra til ytterligere nedbygging av urørt natur.

Det er viktig at forvaltningen ivaretar et langsiktig perspektiv, der enkeltinngrep vurderes også i lys av samlet belastning over tid, jf. Naturmangfoldloven § 10.

7. Konsekvenser for friluftsliv og opplevelsesverdi

Som hytteeiere opplever vi Opoftevannet som et stille, naturlig og lite påvirket område. Denne kvaliteten har stor verdi i seg selv.

Selv om inngrepene i begrenset grad påvirker naturen målt i tekniske parametere, vil etablering av demning, pumpestasjon og øvrig infrastruktur endre området karakter. Opplevelsen av urørt natur vil bli redusert, noe som har betydning for friluftsliv, rekreasjon og livskvalitet.

Slike verdier er vanskelig å kvantifisere, men er viktige i norsk naturforvaltning og vektlegges også av Miljødirektoratet.

På bakgrunn av de ovennevnte forhold mener vi at tiltaket ikke er tilstrekkelig utredet når det gjelder samlede og langsiktige konsekvenser. Vi mener også at føre-var-prinsippet tilsier at inngrepet ikke bør tillates, særlig når alternative løsninger foreligger.

Vi ber derfor om at søknaden avslås.

Med hilsen,

Silje Opofto & Ruben Myrseth

Gnr/bnr 37/12